

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Pravda Offenheimova.

Na Dunaju se je 4. t. m. pred porotniki pričela sodnijska obravnava proti bivšemu generaldirektorju levovske, črnoviške in jasičke železnice, Viktorju Offenheimu, ki živo pojasnuje način, po katerem so nekateri dunajski velikaši tako hitro obogateli. Obravnava je silno obširna, zato menimo bralcem vsreči, če poglobitvejši reči ob kratkem posnamemo.

Viktor Offenheim, 54 let star, oče 6 otrok, je sin velikega dunajskega kupca. Po dovršenih šolah je služil kot vradnik pri karnalnih gosposki in potem pri kupčijem ministertvu. L. 1866 je dobil službo višjega tajniškega namestnika pri Karl Ludvikovi železnici, ki je imela posebno pravico izdelati vse železnice do ruske in rumunske meje. Ker se pa te pravice ni hotela poslužiti, prosil je Offenheim, čigar ramen je bil avstrijske železnice potegniti do Črnega morja, da bi smel na svojo roko pričeti izdelovanje te železnice. V ta namen se je zvezal z nekaterimi Angleži, ki so preskrbeli potrebne denarje, ter je izdelavo železnice izročil Angležu Tomažu Brasseyu, s katerim se je l. 1861 podal na Rumunsko. Rumunska vlada je l. 1862 dala potrebno privoljenje za železnico od Galacza proti severno-zahodni meji. Ker Angleži niso bili voljni dati denarjev, če se ta železnica ne sklene, z avstrijskimi, je Offenheim osnoval družbo Sapieha-Potockovo, ki se je vladi ponudila, da hoče izdelati železnico od Levova do rumunske meje. Reč je prišla pred državni zbor, ki je dal naproseno privoljenje. A ker jo je neki državni poslanec hotel izdelati za 2 milijona ceneje,

morala je tudi omenjena družba od svoje tirjatve za toliko odjenjati.

Zato je pa družba železnico tako slabo izdelala, da so se od vseh strani čule pritožbe in da so se godile pogoste nesreče. Vsled tega se je bila že pod ministerstvom Giskrovem pričela administrativna preiskava, a ker je bil minister Giskra sam sodeležnik podvzetne družbe, se Offenheimu, ki je bil imenovan za generaldirektorja nove železnice, ni bilo ničesa bati, in pričeta preiskava ni imela nobenega vspeha. Pod ministerstvom Potockyjevem so se pritožbe ponavljale in ministertvo je v odloku 16. nov. 1870 naravnost izreklo, da vzrok tem nezgodam je ta, ker je družba pri izdelavi gledala le na dober kup, ter potrebne reči naročevala v slaboglasnih tovarnah. Tudi je odposlalo posebnega vradnika, ki bi bil imel gledati na to, da bi se bili podrti navali dobro in trdno popravili. A oskrbnitvo železnice je protestovalo zoper to, češ, da vlada nima nobenega vzroka vtikati se v to reč, ter je naravnost reklo, da se tej določbi ne bode podvrglo.

Ko je Schöffle prevzel kupčijsko ministertvo, je svojo pozornost obrnil tudi levovsko-črnoviški železnici ter je hotel na vsaki način konec storiti tamošnjemu slabemu gospodarstvu. Ko je 10. in 22. septembra vlak zdrsnil s tira in je vodstvo železnično krivdo zvrčalo na nižje vradnike, je deželni predsednik bukovinski ministertvo silno prosil, da naj ustavi brzovlake na tej železnici, ker si popotniki in železniški sluge življenja niso svesti. Ministertvo je odposlalo tje komisarja Lamplna, ki je spolnil željo bukovinskega predsednika. V tem času je pa tudi opravični svet

sprevidel, da bode družbi na kvar, če bi še dalje hotela v službi obdržati generaldirektorja Offenheima, zato so ga od vseh strani silili, da naj se sam službi odpove, kar je 4. okt. res tudi storil.

Družba je mislila, da bode z Offenheimovim odstopom odvrnila protijočo ji nevihto. A ministertvo je vse eno železnico sekvestriralo, najvišje železniško nadzornitvo pa je pregledalo natančno vso to črto, ter dotična pisma izročilo kupčijem ministertvu, katero jih je poslalo deželni sodniji, ker je bilo razvidno, da so se pri omenjeni železnici godile velike goljufije. Deželna sodnija je vsled tega 16. decembra 1873 zaprla Offenheima, pa ga čez poldrugi mesec proti kavciji 1 milijon gold. iz zapora zopet izpustila. Ž njim vred sta bila zaprta tudi gospoda Litkovetz in Ziffer, ktere je pa preiskovalna sodnija spoznala za nedolžna ter izpustila. Proti Offenheimu pa se je pričeta 4. t. m. končna obravnava pred porotno sodnijo.

Prvi dan se je prebrala zatožba državnega pravdnika grofa Lamezama, ki Offenheima dolži:

1. Da je 1,900.000 goldinarjev sebi pridržal, opravičnemu svetu pa rekel, da se ima ta znesek povrniti angleškemu podvzetniku za razne stroške, ktere je imel, ko so železnico merili itd.,

2. Da je odkupovanje zemljišč sam prevzel v imenu železniške družbe, in pri tej priliki 100—120.000 gold., ki jih je pri odškodovanju prihranil, v svoj žep vtaknil.

3. Da se je brez vednosti oskrbovalnega sveta v posebni pogodbi z Brasseyem zavezal, preskrbeti za železnico potrebne „prage“

Podlistek.

Nevera ne oblažuje.

(Dalje.)

Ne bom vas nadlegoval s pripovedovanjem različnih reči, ktere sva doživela v Londonu, v Parizu, v Švici in v Italiji. Tri leta bila sva na tujem, da sva se naveličala potovanja in vrnila sva se domu.

Vrnivši se ostal sem v svojem domačem mestu ter se soznalil s hčerjo premožnega, spoštovanega meščana. Lepa ko angelj očarala me je ta deviba s svojim prijetnim in blagim obnašanjem. Pri njenem pogledu odprla se mi je čudovita sreča in moje srce se je vnelo ljubezni do nje. Prosil sem za njeno roko. Ker je bila njenemu očetu moja premožnost znana in je bil prepričan, da bi hčer v zvezi z mano svojo srečo našla, ni se me branil in srce hčerino sem v njeni nedolžnosti z lahkoto pridobil. Ker sem bil pa jaz protestant, ona pa katoličanka, je žugal konec zaroki. Ta razlo-

ček v verstvu je zvedela namreč nevesta le nekoliko tednov pred najino zaroko in se je vidno prestrašila. Globokočutno z objokanimi očmi mi je razodela enkrat vzrok svoje žalosti. Zdelo se mi je, da ji je tega črva njen spovednik položil v srce; zato sem ga črtil in ko bi bilo mogoče, osvetil se bi mu bil. A tega svoji izvoljeni nisem hotel praviti. Napotke najine zveze odstranil sem s tem, da sem obljubil, nikdar svoji ženi ne braniti proste izpolnitve njenih verskih dolžnosti in s pismeno potrditvijo, da si bom dal otroke katoliško odrežati. S tem bili so vsi zadovoljni; oči moje neveste so se zopet razvedrile in veselo sva praznovala poroko. Po ženitvi sem se preselil v glavno mesto, ker mi je šum in nepokoj mestni bolj dopadal, ko mir in tihota na deželi, pa tudi zato, da bi se mogel skazovati s svojo lepo ženo. In resnično imel sem vzrok ceniti svojo ženo; bila je angelj po dobroti in po božnosti. Kolikor manj sem se jaz menil, se vé da, iz naravnih vzrokov, za molitev, toliko bolj ljubila jo je ona. Vsaki dan hodila je v cerkev. Z molitvijo je vse pričevala, z molit-

vijo končevala, brez molitve ni storila ničesar. Pred jedjo je vedno molila, če sva bila sama ali imela gostove. Ljubila me je po otroško; vsak dan mi je to na novo spričevala. Prigodilo se je enkrat, da sem tako, da me ona ni opazila, mogel poslušati, kako je ta angelj Boga za mojo spreobrnitev prosil. Nisem se mogel ubraniti solzam, tako me je ganila srčna prošnja moje soproge.

Kolikokrat je šla k spovedi, mi ni bilo prikrto; zakaj spoznal sem jej že na obrazu, kedar se je vrnila z neizrekljivim navdušenjem na obličji. Moji domačini nosili bi jo na rokah, tako si je pridobila z dobroto in prijaznostjo njihova srca.

Na njeni strani jel sem že krotak postajati. Gospodarska prevzetnost je zginjevala; usmiljenja, dobrotljivosti in sočutja naučil sem se od nje; neopazivši dobil sem ves drugačen značaj; na strani moje soproge prešlo mi je veselje in poželjivost do šumljivih zabav, domače družinsko življenje bila so moja nebesa. O joj meni! sam sem se pripravil ob te nebesa!

(Schwellen), ktere bi bil moral preskrbeti Brassey sam, in je pri tej priliki gledal le na lasten dobiček, ne pa na izvrstnost prarov. Opravilnemu svetu je rekel, da so ti pragi jako dobri, pa so bili strašno slabi, in Offenheim je na ta način družbi napravil okoli 68.000 gold. škode.

4. Da je brez vednosti opravnega sveta z Brasseyem se pogodil, da Brassey pusti družbi okoli 126.000 gold., in da bode družba sama skrbela za zadnjo izdelavo železnice. V opravnem svetu je Offenheim trdil, da ta pogodba je za družbo silno ugodna ter je dosegel, da je opravljeni svet tej pogodbi pritrdil. S svojimi zvižčami je sploh slepil opravljeni svet in na ta način delničarjem pa avstrijski vladi, ki je dobra stala za 5% obresti delniške istine, prizadjal nad 3.537.673 gold. škode.

5. Je v pogodbi z Brasseyem določil, da da bode društvo Brasseyu moralo plačati 10% odškodnine, če bi samo hotelo napraviti za vožnjo potrebne reči, za ktere je bilo omenjeno 3.630.000 gld. Tudi je Offenheim opravilne svetovalce slepil s tem, da so mu podvzetniki obljubili 3 odstotke od omenjenih denarjev, katerih pa noče zase, ampak družbi na prid obrniti. Odborniki so mu verjeli, ter mu izplačali 42.495 gld. Podvzetniki pa so enoglasno potrdili, da so za 3% društvu na korist odjenjali, da pa Offenheim ni imel nobene pravice do omenjeni 42.495 gld.

6. Je Offenheim z Brasseyem se pogodil, da družba sama nakupi za 3 mesečno vožnjo potrebne reči, in da ji Brassey za to pusti 50.000 gld., dasi je vožnje vodja preračunal, da te reči veljajo najmanj 66.000 gld., tedaj je bila družba zopet za 16.000 gld. opeharjena.

7. Se je podvzetniku plačalo še 890.752 gld. več, kakor je po pogodbi smel zahtevati, češ, da je te stroške imel, preden je bil delo še prav pričel.

8. Je Offenheim v opravnem svetu dosegel, da se ni nova pogodba sklenila z Brasseyem, kakor bi se bilo moralo zgoditi, da Brasseyu ni bilo treba plačati 153.126 gld. koleka, kar je tedaj državni blagajnici na škodo.

9. Družba je Offenheimu pridobila privoljenja za nove železnice. Namesto za družbo je pa Offenheim privoljenje za železnico med Sučavo in Jassy dobil za privatne povzetnike, ter z Brasseyem se pogodil, da Brassey plača vsakemu podvzetniku 100.000 gld. Res je plačal Offenheimu, ministru Giskri, knezu Sa-

piehi in grofu Borkovskemu po 100.000 gld., oskrbovalnem svetovalcem pa po 10.000 gld. Pri Občnem zboru je Offenheim predlagal, da naj prevzame družba to železnico, pa zamolčal je te darove ter jih v računu stavil med izdatke za predpriprave in na ta način družbo opeharil za 440.000 gld.

10. Je za družbo na posodo vzel 5.400.000 gld., ter pri ti priliki zopet sebi prihranil okoli 150.000 gld. (dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 8. januarja.

Vnanje države.

Pruska „Nord. Allg. Ztg.“ naznanja, da knez Bismark zopet nekoliko boleha, menda vsled prehlajenja pri obravnavah nemškega državnega zbora. — Pri sodnijski obravnavi proti paderbornskemu škofu je državni pravdnik povdarjal, da se veličanstvo postav ne sme uklanjati nobenemu državljanu. Pomenljivo je tudi, da se je pri obtožbi skliceval celo na vedenje škofa pri vatikanskem zboru. Obravnava, ki je trajala 2½ ure, je bila silno dolgočasna in sodnija sama je čutila, da le zarad lepšega izreče neizvršljivo razsodbo.

Laško ministerstvo se zopet hudo maje. Nekteri ministri bi že sedaj radi pobrali kopita in odstopili, pa Minghetti meni, da se naj to zgodi, če zbornica ne bode sprejela njegovih denarnih predlogov. Radikalni list „Capitale“ za trdno pričakuje, da rudečkarji dobe vlado v roke. Kralja Viktor-Emanuela naravnost primerja angleškemu kralju Karlu I., čegar minister Wenthworth je tako slabo gospodaril, da je svojega gospoda ljudem prignusil ter upor pot pripravil. Karl je zavravljivo živ, se z lovom in ženstvom pečal; pa nekega dne se mu naznani, da so se škotski Puritanci zarotili zoper njega. Toda to ga ni plašilo, ker se je zanašal na vdanost svojega ljudstva in so ga v tem oziru slepili njegovi lastni svetovalci. Denarjev ni imel, dolžniki so pritiskali itd. Prav očitno je, da „Capitale“ popisuje stanje laškega kralja Viktor-Emanuela in to ravno je znamenje, da sedanja vlada stoji na jako slabih nogah. — „Gazzeta di Torino“ objavlja neko pismo Garibaldeva, ki pravi, da glede slabega denarnega stanja ne sprejme od zbornice mu dovoljene penzije.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane. (Pogajanje za slovo Slovencev.) Dr. Bleiweis, kakor pišejo „Novice“, je 3. okt. unega leta dobil iz Štajarskega od odličnega gospoda pismo, v katerem se ponudi nekako pogajanje med konservativno in liberalno stranko Slovencev pod zopet novim geslom: „Blagost naroda“ in „upor germanizaciji“, in pismo meni, da pod tem geslom je pač mogoče spet združiti inteligentne narodnjake. — Vsak previdni Slovenec lahko na prvi trenutek spozna, da „najnovejšo“ geslo je prav za prav znano novo geslo: „za omiko, svobodo, napredek“ mladih, kateri sloge druge nočejo, kakor le tako, da jim prosto ostane: naš narod z Bizmarkovim liberalizmom kvariti v kar pa ne le noben pošten katoličan, ampak tudi sploh noben pravi Slovenec privoliti ne more in ne sme.

Zato so tudi „Novice“ tako modro, moško in pošteno odgovorile na omenjeno ponudbo, da mora vsacega poštenega Slovenca veseliti. Dr. Bleiweis s priterjenjem narodnega poslankega kluba je odgovoril, da sprava je prav lahka: narodnjaki, ki so zapustili slovensko zastavo, naj se vernejo zopet pod to zastavo: „za vero, dom, cesarja“. Nova gesla: za „omiko, svobodo, napredek“, — „blagost naroda“, „upor germanizaciji“, — to so prazne fraze. Dr. Bleiweis jim dalje skazuje, kaj so narodnjaki pod svojo veljavno zastavo od l. 1843 pa do 1872 vse storili „za omiko, napredek, svobodo blagor naroda in zoper germanizacijo“; mladi pa nimajo nič pokazati, razun da se v treh časih živijo gibljejo za tisti v slovenski jezik prestavljeni nemški Bizmarkov liberalizem. Dokler je miroval Bizmark, mirovali so tudi mladoslovenci, ko je Bizmark začel svojo propagando zoper katoliško vero in njene duhovne, je zdajci tudi mladoslovence napihnil njegov duh svobode in napredka, in zagnali so pri volitvah glas: „duhovnov ne volite!“ „Grofov ne volite!“ in tudi „kmetov ne“. Na tako bolj obširno pojasnenje dr. Bl. še ni prejel odgovora.

Kar tiče trosenje nejevere med naš predragi narod, naj pristavimo samo to, da resnica se z zmoto in lažjo tudi takrat ni pogajala, ko je imela le samo dvanajst oznanovalec; koliko manj zdaj, ko je vesoljni svet poln katoličanov. Kdor je oznanovalec laži, zmote, on je zavrzel najprej samega sebe, zavrzel svojo lastno srečno večnost; kdo mu bo potlej

Nekaki trepet se me je polastil pri teh doktorjevih besedah; oči si je bil zakril in s tako mehkim žalostnim glasom je govoril, da se mi je brezvoljno srce streslo. Prijel sem ga za roko in skušal mu duha pomiriti.

„Oh, moj gospod“, je zdihnil, „ne morete si misliti, kaj sem storil; pa poslušajte me!“

Omolkniši za malo časa nadaljuje svojo povest: „Stalo je leto dni, da sem po svoji obljubi pazil, da ne razžalim niti z besedo, niti z dejanjem vere svoje ljubljene soproge. Tačas mi je podarila sinka. Zveza najine ljubezni bi se bila imela s tem še vtrditi; pa, žalibog, ni se zgodilo. Katoliški duhoven je krstil moje prvorojeno dete; meni je bilo tako vse eno. Oziraje se na življenje svoje žene spravil sem se tudi nekoliko z njeno vero. A to mojemu dosedanjemu tovarišu ni odšlo, da sem pustil svojega otroka katoliško krstiti, ga je popolnoma vgnjevalo. Gospod, ne bom vam ponavljal govorov, ktere sem moral preslišati od tega časa od hudobnika. „Nazadnje bo tudi tebe“, ponavljal je, „prevarila ta ženska, da postaneš molivec malikov, da začneš hoditi k

spovedi in se obtožiš vseh lepih dejanj, ktera sva skupaj storila. Že vidim v duhu, kako se ti poda, kadar začneš svetnika igrati. Le hitro začni, da še sam doživim, morda bom mogel tudi jaz pod tvojim plaščem smukniti v nebesa. Mogoče, da spremenite svojo hišo v samostan; tvoja žena je že tako na pol nuna, in ti postajaš njej na ljubo menih! Pa brez šale! Čas je že, da sam ženi malo oči odpreš!“ Take in enake besede niso ostajale pri meni brez vspeha. Jaz slabotnež pustil sem se nazadnje pregovoriti in prizadeval sem si na vse moči, da bi oropal laži-prijatelju na ljubo svojo ženo njene vere. Moj svetovalec mi je pomagal z veliko spretnostjo. Po kapljah sva ji dajala zdravilo, ktero bi jo imelo prosvetiti. — Bukve in podobe, ktere sva ji dajala, društva, v ktere sva ž njo zahajala, šale, s kterimi sva jo zabavala, časnike, ktere sva ji prinašala — z eno besedo, vse je imelo ta hudobni namen.

Moj tovariš se je pokazal v tem obziru resničnega mojstra. Moja žena še mnogokrat vedela ni, kam prav za prav meri, kadar nama je dopovedoval zdaj to, zdaj uno novico. Ni

sicer naravnost napadal vere, pa podkopaval je njene temelje; jezljal je čez hinavščino, skopost in razuzdanost duhovščine, čez varanje in goljufanje ljudstva; poveljeval je prosveto in omiko sedanosti in grajal slepoto prejšnjih stoletij.

In vse to zgodilo se je, kakor po naključju. Komaj pa je bilo eno leto preteklo, že so se očitno kazali nasledki. Marsikaka šala bila je že dovoljena sedaj v njeni pričnosti in ona se je le posmehljala. Že je nehala hrepeneti po cerkvi, njena pobožnost se je ohladila. O petkih jela je uživati mesne jedi, kakoršne sem popred jaz sam jedel. Nedelje in praznikov ni več posvečevala; nehala je obiskovati pridige, odkar več ni imela časa k temu, ker ga je preveč porabila za gledišča in druge enake zabave. Popred je šla vsak mesec k spovedi, zdaj je prešlo več mesecev in vendar sem opazil, da se še ni pripravljala k temu; ob kratkem, pričakoval sem že kmalo popolnoma zmage. (Dalje prih.)

verjel, da svoj narod v resnici ljubi, ko ga hoče v enako pošastnost zapeljati?! Mislite ka-li, da je naš narod trčen, kakor ste vi? Kdor meni stoji za hrbtom in me iše v grozovito brezno prekucniti, naj mi reče stokrat, kako me ljubi in mi dobro hoče, — odgovoril mu bom: ti si moj sovražnik in lažnik, ali pa nisi pri pravi pameti in zavednosti!

Od sv. Valentina na Limbarski gori, 6. jan. Kdorkoli se dandanes z liberalno kapico štema, je kozjebra-dasti nemčur ali mustačasti nemec, vsak svoj orjaški pogum pokazati hoče s tem, da blagodušno svojo mater, sv. cerkev, ko je zdaj kakor kaka uboga, zapušena sirotica skoraj brez vse svetne pomoči, prav po pobalinsko pika, črni in smeši, to pa prav po kopitu onih neotesanih, malopridnih otrok, ki s takimi surovimi napadi svojo drugači precej kosmato in zaspano, pa po milem, maternem svarjenju vendar včasih vsaj nekoliko prebujeno vest vtolažiti in vpo-kojiti hote. — „Kaj kršanski nauk“ — bil je čmern glas celo necega c. k. gospoda, kteremu bi že po njegovem poslu imela biti ena prvih skrbi prava izreja in olika njezne mladine, kakor je to poročal „Slovenec“ v nekem do-pisu že lansko leto, in kakor se ta izrek ime-novanega c. k. gospoda mnogokrat, pa prav z nevoljo ponavlja v družbah ljudi, pri kterih se na pošteno, krščansko življenje še kaj drži. Pa čujte in vedite gospodje liberalci — ali ima veljati krščanski ali pa — rokovnjaški (tolovajski) nauk; eno ali drugo, to je neogibno dosledno. To trdimo mi, ki med svetom živeti vsakdanje življenje ljudi, vsakdanje dogodke gledamo z odprtimi očmi. Resničnost rečenega naj priča naslednja žalostna dogodka.

23. novembra 1874. leta bilo je v Pečah ženitvanje, kar sicer ni nič nenavadnega. Ker je bil ženin iz Gabrije fare blagoveške, po-brali so jo drugi dan v Gabrije, kjer se je svatovščina nadaljevala, vse le po navadi. Na večer prihrumijo od vseh strani oglarji (fanta-lini), kakor pri enacih prilikah — po stari, res silno stari pa tudi res silno grdi navadi. Tim oglarjem mora ženin zastoj vina dati, pa se ve da dosti, če ne, je boj. Po navadi se pri enacih prilikah oglarji kaj radi spró, ali med saboj, ali s svati, ali s kom drugim. Trije iz-med njih, nekoliko vinjeni, podajo se iz Gabrije proti veliki cesti, ondi napadejo tolovajsko moža, ki z denarji, ktere je za svoje voliče ali kaj prejel, obložen po cesti korači proti domu. Napadeni kriči in se brani kar more; enega potepuha menda dvakrat zelo rani. Ljudje na vpitje prihite, tolovaji pa zbeže; že jih je gosposka ugrabila, pa menda kmalo zopet iz-pustila. Kaka kazn jih za ta tolovajski na-pad doleti, zločinci še sami ne vedo. Ali med ljudstvom čuje se le en glas, ker tatvine se tako množe, da je groza tudi tukaj okoli nas), namreč, da ako je vse res, kakor se sluti in govori, morajo se taki hudodelci precej in trdno pripreti, ter dobro izpostiti, drugači kmalo no-ben poštenjak ne bo varen ne svojega imetja, pa tudi ne svojega življenja.

Morda zna kdo reči: Ali pri vsi ti do-godbi kaj li hoče izraz — „ali kršanski ali pa rokovnjaški nauk;“ ali z drugimi besedami, kjer se krščansko življenje sramoti, ondi se tolovajska razposajenost glasi.

Pa čujte, kaj se o omenjenih 3 hudodelcih govori. — Prvi je še mlad fantalin, ki pa je boje že tudi drugih tatvin deležen bil. Drugi je menda še le 16letni, čujte — šestnajstletni — hudobnež. Pa kaj čuda, ako se že v šoli pri malih otročičih podučevanje krščanskega nauka kar le mogoče krči in vse liberalstvo

že komaj pričakuje trenutka, da se duhovstvo in z njim, se ve da, tudi podučevanje krščan-skega nauka iz šolstva popolnoma iztrebi, čemu li bi se še taki že bolj odrašeni ali v hudo-bijah že bolj zreli pobalin še z verskimi res-nicami belil glavo? Ali če se iz ust višjih kot nižjih liberalcev čujejo neprenchoma psovke kot „kaj cerkev, kaj vera, kaj krščanski nauk, kaj far“, in drugi taki žlahtni izreki, kaj hočete li, če se tudi mladina tih naukov poprime in po njih — ne krščansko — pač pa divjaško, zlo-činsko in svojeglavno živi!

Ti hudodelci menda pričajo dosti jasno resnico: ali kršanski, ali pa rokovnjaški nauk, in po tem nauku ali krščansko, ali pa divjaško življenje. — Kakoršno učenje, tako življenje. Toraj, gospodje liberalci, le proč s krščanskim naukom, pa precej pri mladini, zrastle bodo že, če ne poštene, pa — divjaški ljudje, gorje —!

Iz Dolenjskega, 6. jan. Nekdo v „Slovencu“ št. 150 v svojem dopisu „iz Do-lenjskega“ izreka svoje začudenje nad sklepom v Št. Jerneju zbranih učiteljev, da nočejo nič več cerkveni orglavci biti. Menim, da bom pravo zadel, ako rečem, da boljši izmed učiteljev so za odpravo orglarske službe od učiteljskega stanu še prav posebno že zavoljo tega, ker so se nekteri njihovih tovarišev v ti svoji službi obnašali tako slabo, — da ne ra-bim hujšega izraza, da so delali s svojim po-hujšljivim obnašanjem grozno sramoto vsemu učiteljskemu stanu.

Blizo tega kraja, kjer je bil omenjeni učiteljski zbor, bil je učitelj in se ve da tudi orglavec, ki je med kršanskim naukom navadno v družbi enega ali več enacih tovarišev pušil svojo smodko — pred cerkvijo. V cerkev je šel kakor je tudi sam trdil, z gorečo smodko. Na orglah je imel skladnico smodek. Da o družih nerodnostih molčim, rečem le, da z božjo besedo se je navadno le norčeval, celo — kar na glas pridigarju, oporekal tako, da pri neki priliki je moral sivolasn, mnogočislani župnik s svojim govorom kar prenehati, ter to glasno oporekanje zavriniti.

Ko se je pozneje ta učitelj in orglavec, zanašaje se na sedanje cerkvi neprijazne oko-lišine, hotel v svoji hudovoljnosti znositi nad duhovstvom, dvignili so se zoper njega farmani skoraj kakor en mož, razun neke prav majhne peščice liberalnih duš. Res, da se je zdanji c. k. okr. glavar potezoval za njega na vso moč, ali nazadnje reče nekako sam: ako je pa obnašanje tega učitelja tako, zgubi on še celo službo. „Ne zahtevamo tega,“ mu odgovore kmetje, zbrani iz vsih vasi omenjene fare, „pa pri nas je pri večih in manjših ob vso veljavo, tedaj zavoljo svojega pohujšljivega obnašanja pri nas kot učitelj in orglavec ne more ostati več.“ In pobrati je moral kopita. Šel je na novo službo, ali tudi to je že moral popustiti. Pa naj bo zadosti o njem. Na njegovo prvo mesto došel je drug učitelj in orglavec, pa tudi tega se Bog usmili. Smel bi reči, da tudi tega učitelja in orglavca obnašanje je v cerkvi marsikterikrat najbolj pohujšljivo izmed vsih, ki v to cerkev dohajo.

Pa tudi še neki drugi učitelj bil je iz tega kraja iz enacih vzrokov premeščen. Me-nim tedaj, da sem pravo zadel, ako pravim, da gotovo vsi boljši učitelji so za odpravo or-glarstva pri učiteljstvu že tudi iz tega uzroka, da se rešijo tako grozne sramote, ktero jim napravljajo nekteri njih stanu nevredni šolski tovarši — zlasti pri cerkvi. Čudno pa je, da duhovstvo, zlasti da sogg. dekani in župniki, k tem nerodnostim tako dolgo molčali in trpeli, in da za orglarstvo, zlasti naše škofijstvo se,

kakor se vidi, kar čisto nihče ne zmeni. Kaj pa je z orglarsko šolo? Ali cerkveno petje itd. višjim res ni čisto nič mar? Mar napravi naj orglarsko šolo le ubogo duhovstvo, raztre-seno po deželi, ki sem ter tje še za vsakdanje potrebe nima kaj?

Res, Bog se nas usmili! Ni čuda, da Bog tepe — posebno duhovstvo, ker k nerodnostim, zlasti cerkvenih orglavcev je molčalo, za po-višanje božje časti po lepem petji pa zopet ravno oni izmed duhovnov nič ne storé, kteri bi lahko še kaj storili.

Domače novice.

Ljubljana, 9. januarija

(Vitez Vesteneck) pravi, da ga Slovenci ne bodo pregnali s tajniko-vega prestola.

(S čem se dandanes „vitezi“ pečajo.) An-ton vit. Gariboldi, po neprevidnosti Šiščanov župan gorenje Šiške, je v četrtek sklical roko-delce in obrtnike, ki imajo v obrtniškem od-delku volilno pravico, k sebi, jim bral nem-čurske kandidate ter rekel, da naj kar pod-pišejo liste, vse drugo bo on sam preskrbel. Ravno tako je ravnal v spodnji Šiški, kjer nima nič opraviti; prišel je namreč k županu ter dal sklicati volilce in jim ravno tako vsilil nemčurske kandidate. Kakor slišimo, jih je mnogo vjel na svoje z različnim limom na-mazane limanice. Tedaj se je tudi tu godila enaka nepostavnost, kakor v Kamniku po žu-panu Keceljnu. Namesto da bi se volilni listi nosili volilcem na dom, kakor velela postava, se tirajo volilci pred župana, ki ima že kaka, domača sredstva, s kterimi jim vsili nem-čurske kandidate. Ali je taka volitev svobodna? Je tako lovljenje volilcev mar — vitežko?

(Gimnazija čedalje bolj confessionslos?) Kar je po novi vredbi srednjih šol mladini bilo doslej petindvajset let sveta navada, ktere ni odpravljajl direktor ptujec, ne odsvetovával inšpektor neduhovnik: to je po predlogu gla-sovitega profesorja Heinricha, kakor so pove-dale unkrat že „Novice“, po liberalni večini svoji odpravilo profesorstvo gimnazijalsko in deželni šolski svet kranjski proti pismenemu ugovarjanju škofijstva ljubljanskega v svetem letu 1875 potrdil, da se bode namreč tudi mladina gimnazijska v šolskem letu vodila od-slej namesto k petkratnemu — le k trikrat-nemu prejemanju sv. zakramentov. Mladina — čim bolj hira dušno, tim manj naj dobiva tudi hrane dušne, ni li to vodilo prav framasonsko? So li gospodje nasvetovalci pomislili nasledke tej ukrenitvi in odgovornost, ktero so naklonili si po njej sami? O Smolej, Smolej, kako te je Stremayr vesel! —

(Kako nemčurji po kmetih volilce sleparijo), o tem imamo pritožeb že polna ušesa. Briči, ki raznašajo volilne liste, ponujajo tudi nem-čurske kandidate in pravijo, da so to slovenski kandidati; pa še bolj sleparijo kmetiške vo-lilce s tem, da jim pri izročenju listov rekó: „Na, to podpišite, potem bom jaz nazaj vzel. Če pa nočete podpisati, boste morali sami v Ljubljano priti.“ Tega se, zlasti pri takem snegu, volilec vstraši in podpiše list, ne da bi vedel, kaj je podpisal. — Pa ne samo briči, tudi c. k. uradniki uganjajo nepostavnosti; po-sebno o nekem Jagritschu v Kranji (dokler je bil Slovenec, se je pisal „Jagrič“) se nam hude nepostavnosti pripovedujejo, ktere bomo raz-glasili brž, ko vse natanko zvemo. Ves vradni aparat z vsem, kar se ga drži spred in zad, je tedaj na nogah zoper Slovence, potem pa trdijo vlada in njeni organi, da volitev ni po-

litičnega pomena! Kdo vam bo li še kdaj kaj verjel? — Temu nasproti se nam pa pripoveduje, da sploh naši niso nič posebno pridni pri delovanju za našo pravično reč. To je žalostno, če je res tako, zato pa opominjamo svoje prijatelje, naj ne pozabijo svoje dolžnosti in naj se nobeden na družega ne zanaša.

(Javna varnost v Ljubljani.) Oskrbnik g. B. je bil na sv. treh kraljev večer okoli enajste ure na šentpeterskem predmestju tik Gazdekove pivarne po dveh vlačugih napaden, kterima se je komaj ubranil, pa je bil v obrazu poškodovan. Policajev, kakor navadno, ni bilo blizu. Za hudodelnika je menda g. B. sam zvedel in ju naznanil policiji.

(„Was sagt sie?“) Šolski odsek ljubljanskega magistrata, čegar načelnik je g. Mahr, je te dni pozvedoval zaradi otrok, ki imajo v šolo hoditi. Poklicanih je bilo več starišev ljubljanske okolice, da povedo, kje hodijo njihovi otroci v šolo. Kakor naravno, je med poklicanimi bilo več takih, ki nemški ne umejo. G. Mahr pa, dasiravno je že dosti časa v Ljubljani, da bi lahko vsaj za silo se že bil slovenskega naučil, zna le nemški, zato je vselej, kedar je pisatelj pral v slovenskem jeziku kako mater to, kar mu je velel g. Mahr, obrnil se do pisatelja z vprašanjem: „Was sagt sie?“ Taki protokoli so pač toliko vredni, kakor nič, kajti niti g. Mahr ne vé, če je to nemški prav zapisano, kar je mati odgovorila, niti mati more vedeti, kaj je zapisano, ker je znano, da ravno pisatelj so navadno najslabši tolmači. Vprašamo: Je li mogoče, da je v slovenskem šolskem okraju, kjer dosti ljudi nič nemški ne zna, tak mož mogoč v šolskem svetu ali odseku, kakor je g. Mahr, kteremu se dozda še ni vredno zdelo naučiti se vsaj za silo slovenščine? Ali bi g. Mahr kje drugod, n. pr. na Laškem, mogel sploh živeti, ko bi se ne naučil laščine? Pri nas pa je vse mogoče, da je le kdo Nemec.

(Slovensko gledišče.) „Godčeve pesmi“ so prostore pošteno napolnile. Glavna naloga je bila v rokah gospoda Nollija, ki jo je pa tudi glede petja in igranja izpeljal v zadovoljnost občinstva. Gospod Juvančič je bil včeraj kakor riba v vodi, tedaj prav v svojem elementu, njegov priprosti kmetiški sin je bil v vsem prav dobro naslikan. Isto smemo reči o gospodični Ledarjevi kot godčevi hčeri; vidi se, da se trudi zamisliti v značaje, ktere ima predstavljati. Za včerajšnjo nalogo je zaslužila pohvalo, s katero jo je občinstvo obsulo, ravno tako gospodična Podkrajšekova, pri kateri tako nimamo nikoli ničesar grajati. To velja tudi o gospodu Schmidu, ki je po svoji ljubi zavrženega hlapca z vso tej nalogi potrebno obupnostjo in stratjo predočil. Gospod Jekovec je imel jako dolgo in težavno nalogo, izpeljal jo je po moči. Sploh so se vsi igralci in igralko vrlo obnašali, igra se je gladko igrala in občinstvo je bilo z večerom po vsem zadovoljno, še godbi je ploskalo.

Razne reči.

— Roparski napad se je zgodil konec starega leta o polnoči na Račjem pri posest. V., čigar hiša na cesti v Frajhamu stoji. O polnihi trka nekdo na vrata, kar čuje osebenka (oferca) in pride vprašat, kdo da je. Trkalec odgovori, da je prišel po železnici iz Maribora in bi rad gospodarja prosil, da pri njem prenoči, ker ne more naprej. Komaj pa ta skoz vrata pogleda, dobi s hlodom tako silno po glavi, da se omotičen zverne. Zdaj vderejo trije razbojniki v hišo; osebenka dobi po roki, daji kar luč ž nje pade in zbeži pod posteljo.

V tem se zave gospodar in zopet začno mlati po njem in revež vidi, da je, če hoče živ ostati, najbolje, ako se mrtvega dela. Ravno tako storijo divjaki z ženo in hčerjo v postelji, potem pa premečejo brž vse in odneso gospodarju 30 gld., nekaj tudi osebenki. Ranjenci so v mariborski bolnišnici, gospodar je na smrt ranjen. — In takih divjakov vse mrgoli po svetu!

Župani pazite!

Volilni red za zbornico kupčijsko in obrtnijsko od leta 1868 zapoveduje v § 10., da se imajo volilni listi volilcem izročevati po predstojništvih županij. Ker se pa to skoro nikjer ni zgodilo, ampak so beriči in drugi raznašali volilne liste, zato je to nepostavno. Zoper tako nepostavno obnašanje protestovati (oporekati) je dolžnost vaša in vsacega, komur so postave svete. Zato, župani, napravite pismo na volilno komisijo, v katerem izrekate protest zoper nepostavno raznašanje volilnih listov po osebah, ki so ob enem agitatorji bili za kandidate konstitucionalnega društva in se vkrivili tacihi početji, po kterih volitev ni več prosta. Tako pismo naj naredi vsak župan, v šegar županiji so bili volilni listi nepostavno raznešeni, in pošlje to pismo do „volilne komisije“ v Ljubljano, zadnji čas do 1. 1. t. m., en prepis tega protesta pa naj pošlje prvomestniku volilnega odbora g. J. N. Horaku, da se tako nabrani protesti pošljejo visocemu ministerstvu kupčijstva na Dunaj, ktero naj zvé, da na Kranjskem ne veljajo več postave, ampak surova sila!

Najnovejša poročila.

Ljubljano, 11. jan. Pri volitvah za kupčijsko zbornico so v kupčijem oddelku zmagali ustavoverni kandidati. Če bi Slovenci smeli delati, kakor so delali naši nemškutarji, bi celo v pruskem Berlinu zmagali slovenski kandidati!

Budapešt, 7. jan. Učni minister je ukazal, da se ima Matica srbska iz Novegasa preseliti v Budapešt.

Pariz, 7. jan. Ker narodna skupščina načrtu postave o starašinstvu (senatu) ni hotela pripoznati prednosti pred drugimi predlogi, je ministerstvo dalo svojo demisijo. Pa Mac Mahon je v ministerskem svetu rekel, da je ne sprejme, dokler mu ne bode mogoče iz nove večine izbrati si nove ministre.

Umrli so:

3. jan. Helena Kos, delavka, 45 l., za vročinsko boleznijo.

4. jan. Rudolf Šušteršič, konduktorja otrok, 14 dni, za šajnom. — France Pegam, delavec, 45 l., za metalno boleznijo. — Jože Detelja, krojač, 27 l., za oslabiljenjem.

5. jan. Feliks Elsner, zasebnik, 50 l., — in Anton Hönigmann, trgovski pomočnik, 50 l., oba za pljučno sušico. — Janez Javornik, krojaškega pomagača otrok, 7 m., za božjastjo. — Ivana Kos, delavca otrok, 4 l., za pljučnim prisadom.

6. jan. Olga Zabukovec, rač. pregledovalca hči, 7 1/4 l., za vnetjem vratu. — Marija Kovacič dekla, 39 l., za mrtvoudom v možganih. — Marija Petrovčič, kajžarja žena, 53 l., za oslabiljenjem. — Gregor Eržen, klabučarski pomagač 36 l., za kozami.

Telegrafične denarne cene

8. januarja.

Papirna renta 70.—. — Srebrna renta 75.30. — 1860letno državno posojilo 112.—. — Bankine akcije 1002 — Kreditne akcije 228.—. — London 110.70. — Srebro 104.80. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.90.

Eksekutivne dražbe.

12. jan. 3. Šimen Kotnik ovo iz Vrha (866 gl.) v Ložu. — 3. Janez Švigel-novo iz Senožeč (1435 gl.) v Senožečah. — 3. Jož. Gerjol-ovo iz Pristave (3130 gl.) na Vrhuiki. — 3. Matevž Penk-ovo iz Parij. — 3. Marija Čandek-ovo iz Juršice, obe v Bistrici. — 2. Blaž Šrajbas-ovo iz Rakeka (3611 gl.) — 2. Mat. Petrovčič-ovo iz Siberaš (1255 gl.), — 2. And. Milave-ovo iz Lipel (1445 gl.), vse v Planini. — 2. Melhior Arkotovo iz ravnega Dola (1065 gl.) v Ribnici. — 2. Ant. Krušič-ovo iz Št. Vida (2340 gl.) v Ipavi. — 2. Sim. Štefančič-ovo iz St. Mihela (1420 gl.) — 2. Jan. Stegu-vovo iz St. Mihela (1645 gl.), — 2. Jan. Majerčič-ovo iz St. Mihela (1679 gl.), vse v Senožečah. — 2. Blaž Pernuš-ovo iz srenje Bele (3468 gl.) v Kranju. — 1. Andr. Medved-ovo iz velike Preske (1010 gl.) v Litiji. — 1. Fr. Božič-ovo iz Poreč (330 gl.) v Ipavi. — 1. Jož. Rajce-ovo iz Vrbiče (1000 gl.) v Bistrici. — 1. J. Rozina-vo (730 gl.) v Litiji.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k						
	Pšeniče	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajle	Prosa
v Ljubljani	2.55	1.70	1.45	1.10	1.70	1.55	1.65
v Kranju	2.55	1.70	—	1.00	—	—	1.55
v Loki	2.60	1.70	—	1.00	—	1.50	1.60
v Novomestu	2.35	1.90	1.85	0.90	1.70	1.30	—
v Sodražici	2.80	—	1.80	1.00	1.90	1.50	1.70
v Mariboru	2.25	1.90	1.80	1.10	1.55	1.40	1.90
v Ptuj	2.25	1.70	1.50	0.90	1.30	1.20	1.50
v Celji	2.30	1.80	1.20	1.10	1.50	1.20	1.10
v Celovcu	2.34	2.13	1.40	1.00	1.35	—	—
v Trstu	2.64	—	1.92	—	1.94	—	—
v Zagrebu	2.00	1.60	1.40	—	1.50	—	—
v Sisku	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	2.14	1.60	1.50	0.95	1.22	1.05	1.00
na Dunaju	2.65	—	1.85	1.20	1.60	—	—
v Peštu	2.50	1.20	1.51	1.10	2.00	—	—
v Pragi	2.75	2.30	1.80	1.00	—	—	—
v Gradcu	2.35	2.07	1.40	1.14	1.53	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranju	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptuj
Masla funt	0.52	0.45	—	0.50	0.50	—	—	—
Špeha „	0.35	0.38	—	—	0.36	0.36	0.40	0.35
Leče mernik	3.00	2.40	—	—	—	—	—	—
Krompirja „	1.20	1.15	—	1.00	1.00	1.05	1.00	0.90
Pižola „	2.90	2.40	—	—	2.20	—	—	—
Sena cent	1.30	1.20	1.40	1.25	—	1.80	1.40	2.00
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	22.0	22.0	—	—	—	—	—	—
Govedinefont	0.29	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine „	0.26	0.30	—	—	—	0.30	0.30	0.32
Jaje za 10 kr.	2 1/2	4	—	5	4	—	—	—

V Trstu: Olje slabše po 24—27, najbolje do 34—45 gld., sladkor 20—21 gld., kava Rio 49—58. Java po 62—63 gl., rajž 9—12 gld. cent. Petrolej od 8—10 gold. cent v sodčkah.

Podpisani priporoča p. i. občinstvu, zlasti visokočastiti duhovčini svojo zalogo

voščenih sveč

in voščenih svečkov (Wachsstöckel)

ter si bode prizadeval postreči z dobrim blagom in najnižjo ceno. Naročila iz vnanjih krajev se hitro in po volji gospodov naročnikov izvršujejo.

Oroslav Dolenc,

svečar v Ljubljani

(64—7)

v glediščnih ulicah hš. št. 40.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.

Izdajatelj in za vredništvo odgovoren: F. Pevec.